

Előfizetési árak: egész évre 20 frt., félévre 10 frt. negyedévre 5 frt.

Beigatás díj: 6 hasábos petit sor 5 kr.; bélyegdíj minden beigatásért 30 kr. A „nyiltér”-ben 4-hasábos petit sor 20 kr.

AUTONOMIA

Az előfizetési pénznek s a lap kezelését illető minden tárgyak a szerkesztőséghez (Lakatos utca 1 sz. a. 1 emeleten) intézendők.

Bérmertetlen levelek el nem fogadtnak.

Kérjük azon igen tisztelt előfizetőket, kik még a múlt évről, vagy a most lefolyt évnegyedről hátralékban vannak, illetéküket szerkesztőségünknek megküldeni sziveskedjenek.

A szerkesztőség.

Pest, május 21.

A katolikusok megnyugtatóra ösztönözött constataciónk, hogy a „Magyar Állam” tegnapi száma „határozottan alaptalannak nyilvánítja” azon általunk is komoly kétség alá vont hirt, mintha a nm. püspöki kar, a szavazatos-szesszámító központi bizottság által a szavazatoknak csak collectiv értéket akart volna számítani, és minden egyes plébániát csak mint egy szavazatot tekinteni. „Kétségtelennek nyilvánítja továbbá a „Magyar Állam,” hogy a választások teljesen a közrebecsített választások értelmében, az összes egyház megyei szavazatok többsége által fogva a k eldöntetni.”

Kétségünk sem lehet abban, hogy e határozott czáfolat illetékes egyházi felsőbbség forrásából származik, s így nemcsak jól értesült, hanem jól felfogott is.

Bizalmunk nem csalt meg a hitben, melyet főpásztoraink nemes és őszinte gondolkozásmódjáról ápolunk, s annál nagyobb megnyugtató fog e czáfolat szülni, minél terjedtebb aggodalmakat keltett az ellenkező hír, melynek forrásán szintén jól értesült köröket emlegettek.

Az említett czáfolat értelmében tehát az esperes urak a választási jegyzőkönyvek készítésénél nem fognak csupán arra szoritkozhatni, ki nyert ezen vagy amazon plébánián többséget, hanem h t, pontos jegyzéket ad, az illető községben vagy városban bármily számú szavazatot nyert jelöltek közül, legyen ez a jelöltek száma akár mennyi is, valamint a minden egyes jelölt által nyert szavazatok mennyiségéről.

Továbbá a szavazatos-szesszámító központi bizottság nem a községek többsége szerint fogja összeszámítani a jelöltek szavazatait, ezen községi többséget nem fogja egy szavazatul tekinteni, hanem úgy állítja össze a jelöltek szavazatait, a mint azok plébániánként adták az illetőknek, s az összes egyházmegye numerikus szavazatos-szesszámítását tekinteni.

Daczára a „Magyar Állam” zajló haragjának, mi igaz megelégedéssel veszünk tudomást, lapunk felszólalásának ezen ismét tapasztalt sikeréről!

Pest, május 21.

Lapunknak nem feladata egyedül, hogy az autonómikus eszmék fejlesztésére, a közvélemény irányítására, s a közszellem ébresztésére fordítsa erejét.

A beállott autonómikus választásokkal szemben ellenőriznünk kell a hibás, bár különben jó szándékú eljárásokat, figyelmeztetni a titokban működő k a r a s fegyvereire és céljaira, s főképp óva inteni, figyelmeztetni a katolikusokat, hogy az egység szellemében, mely a kath. anyaszentegyház alapelve, haladva a rögs ösvényen, inkább lemondó közeledés, mint részrehajló pártoskodás által oszszuk meg még amugy is gyenge erőnket.

Mindekkor két irányányalat vett tért a kath. körökben hazánk földén.

Az egyik a szabadelvü, a másik a conservativ.

Mindekkettő, ha korlátain tul nem csap, szükséges és hasznos lehet kölcsönös egymásrahatásban; mert megszilárdítja a meggyőződéseket, fejleszt az elveket, hoz sokoldalúságot. Önkörében jogosult levén e mindkét irány, természetesnek tartjuk, hogy a sajtó vagy közélet terén kifejtett működésük, hatásuk szintugy jogosult.

Azt sem tartjuk bűnnek, mert hisz épen a differenciák logikája szüli — ha mindkét irány tiszta, nyilt eszközszel, tulajdon embereit keresztül vinni törekszik a választásoknál.

Ez mind jó volna. De nem hagyhatjuk komoly megrovás nélkül azon titkos klubnak eljárását, mely magát Buda-Pesten székelő kath. comitének nevezi, és titkos könyomatu utasításokat küld az alesperes urakhoz, kik ezen állítólagos buda-pesti katolikus comitének utasításait hivatalos közörsre bocsátani szoros kötelességüknek ismerték.

Vidékről a mai posta két ily példányát hozta a nevezett titkos comité utasításának.

Nehogy arról gyanúsítsunk, mintha saját gyártmányunk volna e dolog, jónak látjuk azt jegyzetben kinyomatni.

Az egyik könyomatu, eredeti szöveg. Így hangzik:

„Föt. kedves paptársak.” „Miatán Szuppán Zsigmond esztergomi kanonok ur, mint országos képviselő Pesten székel, és a kath. egyházi és iskolai ügy körül buzgalmas tevékenységét, már eddig is nagy mérvben kifejtette, őt mint különben is, kitünő miveltés és szónoki tehetséggel bíró, egyházi férfit, a Budapesten nem sokára összehullandó autonómikus vegyes tanácskozmányra küldendő követül, föt. paptársak kiváló figyelmébe, bizalmasan bátorodunk ajánlani.”

„Kelt Budapesten május hó 12-én 1869.” „Számos paptárs.”

A másik tudósítás alakjában több jó barát aláírással küldött jelentés.

Igy szól: „Fötisztelőd szerkesztő ur!”

„Az autonómia lényege az egyház külszerkezté nek, s érdemes arra, hogy kellően fölkaroltassék. Meny nyire feszíti meg erejét a conservativ elem, hogy inye szerint történjenek a választások, tanúságul szolgálhat az ide mellékel utasítás, mely már azért is gyanus, mert nyilt sisakkal nem mer a küzdőterre kilépni.

Az egyik eyeonest Buda-Pestről érkezett hozzánk Szuppán kanonok urat tehát dignitárius ajánlja; a másik pedig mely a világi választandók névsorát foglalja magában a buda-pesti comitétől küldett szót az alesperes urakhoz, kik ezt azonnal ajánlani s kerületeikben hivatalosan körözteni, valószínűleg felsőbb parancs következtében szoros kötelességüknek tartották; s így nekünk vidékieknek, kik a nap terhéet viseljük; a szabad választást illetőleg megint csak azon gépszerü szerep jut, hogy a felsőbb rendeletek, ha elveinkkel meg nem egyeztetethető is, ex obedientia filiali fejet hajtsunk.

Ezen névjegyek az alesperesi körözvényből van kiszedve. Az autonómikus szervező gyűlésre következő férfiak ajánlatainak a világiak közül.

Gróf Cziráky János, gróf Apponyi György, gróf Forgács Antal, gróf Berényi Ferencz, gróf Zichy József, idősb, Gróf Deraesse Emil, gróf Pálffy István, Deák Ferencz, Paczolay János, Szüllő Gyözö, Várady János, Kautz Gyula, Olgay Zsiga, Ocskay Rudolf, Lipovniczky Vilmos, Ribáry József, Kanovics László.

A kinek tetszik, a küldött eredeti szerkesztőségünkben megsemlélheti. — Nem a nevek ellen van kifogásunk. — Jólehet nem helyeslehetjük, hogy hét magnús és csak tíz közember vétetett ajánlásba, s hogy egykét szabadelvűbb hangzású név mellett a nagy többség népszerűtlen!

Azonban bárki és bármely irányhoz vagy párthoz tartozzék az, kiben a kath. választók bizalma találkozn fog, az lesz küldötte a kath. választóknak.

Azonban már is komoly felszólalások és méltó roszszalások érkeztek hozzánk e zen ü z ö t t titkos korteskedés ellen, mely annál élénkebb színt viseli a választókra gyakorlott nyomásnak, minthogy a kerületi esperes urak abban a felsőbbség sugallta parancsot látnak, s annak értelmében eljárni hivatalos kötelességüknek tartják, holott a netalán másként gondolkodó lelkészek és hívek, szabad meggyőződésüket nyomva látván, kénytelenek bevallani, hogy az egész választás csak gépszerü végrehajtása lesz az előirt rendeletek.

De van a dolognak még egy más oldala is. Ha Buda-Pesten egy kath. comité alakult, s az a mint látszik a kath. választásokat rendszeresen befolyásolni, és működsét, a közvéleménytől eltérő, tehát a kath. többségnél bizalmatlansággal találkozó szellemben ez vezetni akarja, nem lehetetlen, hogy maholnap más irányalattól szintén alakulnak comiték, s ugyan oly joggal mint a már létező — ajánlatokat fognak küldeni az egyházmegyékbe.

Nem valószínűtlen, hogy pol. pártok, hasonlókép fölriadnak a titkos üzelmek láttára, s oly szélsőségek fogják chaoticus zavarba vezetni autonómiánk még csak vajudozó ügyét, honét kilábolás nem létezik.

Nincs veszélyesebb, mint közbizalomra alapítandó intézményeknél, már az első lépést a bizalmatlanság szellemével tenni s ügyetlen provokatiók által szítani a gyanut, a félreértéseket.

Valóban nagy ellensége az egyház és hazazaklatott sorsának az, ki a közérdekért áldozni nem tud, s nagy ellensége az autonómiának, ki annak fejlődését egyedek, vagy osztályok képzelt érdekeinek medrébe igyekszik sodorni, holott a kath. nép nagy zöme, s a hívek és papság egységéből álló közös egyház egyedül való érdeke az elvek sértetlensége mellett csak az igazság alkalmazását követeli.

Bakonyaljai levél.

Szűles május 19. — A nagy átalakulások rendesen, hogy hosszas vajudáson mennek keresztül, — tagadnunk nem lehet, — ezt a történelem lapjai eléggé igazolják.

De ugy látszik, hogy a magyar egyház autonómikus kérdésének ohajtott megoldása, nem csak hosszas vajudással van egybekötve, — hanem e mellett folyvást oly újabb és újabb gátok is tolatnak az elé, — mely szerint nem csodáljunk, — ha többen a scepticismus hibájába esve, — egészen közönyös álláspontot kezdnek elfoglalni ezen jelentékeny, és nagy horderejű kérdés megoldása körül!

Qui habet tempus, habet vitam, gondolják némelek, — igazuk van, — de igaz az is, hogy az életrevaló elvek keresztülvitelénél, nagyobb ártalmára a ügyök szerü fejlődésének semmi sincs, — mint az: — ha a munkára hivatottakat is az indifferetismus zsiabasztó szelleme kezdi lassankút megszállni!... Jelszünk tehát a kitartás legyen! — mert ez fogja nehez munkánk kétes sikerét osztatva, — jogosult törekvéseinknek tartós életet biztosítani!

Ha valahol, áll bizonyára itt, quot capita, tot sensus, — ezt elég nagy mérvben észleljük is a megindult küzdelem folyamában, — pedig részünkről nagyon természetesen és egyszerűen találjuk, minden nehézkessé jellege és természete mellett is, a magyar egyház autonómikus kérdéseinek a kor igényeihez való idomítását!...

Csak tiszta és őszinte akarat sugározzék le onnét a hatalom magaslattáról! — akkor az ige könnyen testé fog válni! de ha mereven ragaszkodnánk, a korszakem által már egyébként rég túlszárnyalt némely ódon-szerü institutióink, és középkori kiváltságainkhoz, — akkor a megkezdett munka igen is izasztó és verejtékes fog lenni!

Ez ideig azt még tisztán láthatjuk, hogy korunk jogos kívánalmainak bíles felismerése, kölcsönös és tiszta jó szándék nem fog szükségét szenvedni a preventiv eszközök alkalmazásában akkor, — midőn a magyar egyház autonómiájának szervezése komoly discussiók tárgya fog lenni!...

De kimondjuk azt is, — hogy egy hibás lépés által most igen sokat kockáztatunk! — mert archimedesi számkokkal sem lehet kimérni előre azt, hogy a parforce felizgatott szenvedélyek hullámesapásai majd hol fognak megállapodni!... pedig az eddigi jelenségek után még mindig tarthatunk, hogy a negatív, és a pozitív erők elszánt érintkezései végre is egy kis scissióra fognak vezetni! — jólehet az egyház érdekeit ezanton többé megmenteni nem lehet! — elmondhatnók aztán, mit Nabukodonozor: „nonne haec est Babylon magna, quam ego aedificavi!”

Istennek hála, az őzi te kezdeményezésnek első stádiumáig most már csakugyan eljutottunk, — üdvözöljük ez érdemben azon független, és józanul szabad elvű álláspontot, — melyet a magy. törvényhozás kath. tagjai itt, oly correct elfoglaltak! — a józan liberalismus tartós gyümölcsei, csak is ily érett talajon tenyészhetnek!... a reformeszmök korszerű irányja ellen most már csak az ó conservativ világ atmosphaerájában felbőgtek fognak küzdeni, a reactió azon fegyvereivel, melylyel ha lehetne, a haladást, a polgárosodás vívmányait egyiránt szeretnék minden lépéseiben még egyszer feltartóztatni!

Propter miseriam inopum, et gemitum pauperum nunc exurgam! — ezt zengé már az ő szövetségben a zoltáros! — ezen ihletteljes elvből indulnánk mi is ki, — ha szándékoznánk a birtokviszony kényes kérdésnek okszerű rendezését ez uttal ventillálni! — megjegyvezvén, miszerint jól tudjuk, hogy egyenlőség nincs, nem volt, és nem is lehet soha e vonatkozásban! — a socialismus, vagy a communismus elvei pedig nem egyebek, mint az ipar, szorgalom, egyszóval a tevékeny munkás élet illúsió!... de mindamelltt, hogy az irigység fokozódó aránytalanságot önkény: még is jó leend megkülönböztetni, — azon ismert elv: divide et vinces, — a kor áramlásai közt saját érdekeinkben fennhangon követeli!... tisztán saját belügyeinket akarom én itt föltalósan érinteni! — nem is hivatkozván nagy tekintélyekre, mint szent Agoston, Serm. 29. de temp. — Dam. Sz. Péter, ep. 14 ad sor. Sz. Valerian hom. 8. — csak annyit jegyztük meg meg, hogy egyházunk kellő fénye,

tekintélyeért utolsó körműszakadigt egyébkint mindig nagyobb erély és kitartással fogunk küzdeni, — mint ama bizelgő tábor, melyről mintegy nyilatkozni látszik t. Beda, midőn mondja: stultus ut luna mutatur, — qui nunquam in eodem statu permanentes, nunc ad haec, nunc ad illa mutati, crescent atque decrescent. Lib. 3. c. 38. —

Folytatólagosan, midőn az autonómia kérdése van megoldás alatt, obajtanánk az apostoli jogokhoz tartozó, s a felelős miniszter ellenjegyzése mellett történő kinevezésekről is tisztesen szólni, — de jónak látjuk ezen nem kis érdekekkel ütközö noli me tangere-féle kérdést is ezuttal meg mellőzni! — hiszünk amugy is, hogy egyházunk autonómikus szervezése gátot fog vetni a régen divó nepotismus mellett mindazon megismosult régi szokásoknak, — mely szerint legúbb esetben csak is a protectio keyenezei emelkedhetek a hierarchia lépésezein, — míg mellettük a legszebb tehetőségek feloldve és mellőzve szálltak s irba!... hinni szeretjük, hogy zsiórmértékül fognak itt szolgálni a jövőben sz. Gergely azon szavai: Elevatio ipsa ruina est, quia dum gloria falsi subnitunt, a gloria vera evacuantur! — a democratismus szellem jőzan irányát vesztí, midőn oly fiatal athleták bomlokára illesztetik a cserkoszoru, — kikben nagytó üveg mellett sem lehet akár lángesz, akár kiváló egyházi érdemeket feltalálni! — szemünk előtt lebegnek Seneca azon igazságos szavai „nemo istorum, quos divitiae, honoresque in altiori fastigio ponunt, Magnus est! — Epist. 766. —

Egyelőre ezen eszmékül voltunk mi áthatva, — midőn a püspöki körlevél értelmében az autonómia kérdése iránt R. mándra ker. tanácskozmányra meghivatunk, hogy magunk közt egyöntetü és korszerű megállapodások eszközöltsenek!

Vidéktünk közvéleménye szerint, mely ugy látszik az egyházmegyei általános közvéleményben is hű kifejezésre talál, — az autonómikus gyűlésen egyházi képri selők Veszerle Ignác, hittudor, több évtizedeken át papnöveldei tanár, jelenleg páhoki plébános leend, — kinek jőzan szabadelvűségében, alapos tudományában nem csak megbírnk, — hanem hiszünk is, hogy érdekeinknek hit, és méltó képviselője leend.

A világiak részéről Deák Ferencz nagy hazánkfiát, S o m s i c h Pál a magy. országgyűlés lángeszű elnökét, gr. Eszterházy Pál, gr. Zichy Pál, gr. Zichy Manó országos képviselőket, végre Zichy Antal urat halljuk illetékes körökben emlegetni. —

És azon kellemes meggyőződést tápláljuk, hogy a közvélemény reputatiója egyházmegyénk eme jeles és szabadelvű szülötte fogja is ezen fontos missió betöltésére deputálni!

A viszontalálkozásig M. ACADEMIA KÖNYVTÁRA Ujlaky József, a szombathelyi egyházkerület jegyzője.

Miletics Szvetozár felirati javaslata.

(Vége.)

A nemzetiségi kérdés azon mértéken is alul van megoldva, melyet az 1861-ki és 1867-ki országgyűlések helyeztek kilátásba a választmányok által s mely a magyarországi nemzeteket legkevésbé sem képes kielégíteni, mi több, még a nemzeti nevet is megtagadjá fölök, a törvény pedig egyetlen egy osztatlan magyar nemzeté akarja őket egybeolvasztani.

A szerbek és románok Magyarországon kinyilatkoztatott elögtelenségeiket szán os conferentiákban az ál jogegyenlőségről hozott törvény felett és ezzel megszenesítették a szerb és román képviselők által a mult országgyűlésen tett indítványt, kijelölven egyszersmid az utat, mely a kérdés sikeres és kielégítő megoldásához vezet. A szerb kérdés, a mult országgyűlésen nem is került napirendre, és ugy látszik, mintha az a nemzeti-ségi kérdéssel egyáltalán megoldottnak tekintnék.

Felséged kegyeskedett trónalépe alkalomával a szerb nemzet érdemeiért az ősi államjog kiváltságai alapján a szerb vajdaságot alakítani és midőn az alkotmány visszaállított és az ezen alapuló területi épég alapján a szerb vajdaság Magyarországhoz csatoltatott, a szerb nemzetiségnek és nyelvnek államjogi garantált biztosítani és e garantált megszabása czéljából 1861-ben Karloviczra szerb congressus összehívni. Felséged kegyeskedett a nemzeti s particularis küldöttségeket az által legkegyelmesebben megnyugtanni, hogy a szerb congressus határozatai királyi indítványok alakjában fognak a magyar országgyűlés elébe tárgyalás végett terjesztetni, a mint az a magy. orsz. gyűléshez intézett 2-ik resolutióban 1861-ben ismételtetett, de felséged kormányja ismételt interpellatiók és tulajdon ig retci daczára sem özte magát indíttatra egészen a mult országgyűlés végeig Felségod illempélyes ígéreiteit beváltani.

Felség! a szerb nemzet nem keresi történelmi jog alapján, a mely jog egyszersmid alapja a magyar koronának, hanem azt, mi neki a természet jog szerint is a nemzetek egyenjogúsága alapján jut, és mi az ország területi épégével és állam politikai egységével meg egyezik és a mi a polgiri egyenjogúságot egyáltalán nem sérti, és a nyelv tekintetében sokkal kisebb mértékben alteral, mint ez az állampolgvnek a törvényhozáshoz és állami központban való suprematiájával kapcsolatban áll.

A szerb nemzet Magyarországon el nem állhat tulajdon nemzetiségétől s azért csak azon reménnyel nyugtatja magát, hogy felségéd e körletet még a fejedéltől meg fogja övni és kormányát oda utasítani, hogy erről alkalmas javaslatot tegyen a háznak és azt felségéd sanciája alá juttassa. Magát a katonai őrvidek megkülönböztetését és Magyarországhoz való kapcsoltságát, mi az őrvidekiek alkotmányos élete érdekében oly igen kívánatos lenne, csak akkor látják a szerbek gondalom nélkül keresztülvittek, hogy ha előbb vagy ezen alkalmával a szerb nemzetiség és szerb nyelv Magyarországon a katonai őrvidek s tartományainak rokon megyéiből és kerületeiből alakított vidékein a szerb nyelvnek kezdése is biztosítva lenne.

Ezzel kijelöltük a megoldás és meg nem oldás hiányait az államjogi kérdések harmadik oldaláról is, a melyek az egyes államok függetlenségére és a nemzetiségek jogegyenlőségére vonatkoznak.

Meg ezen államjogi kérdések a bíródalomnak mind Lajtha innani, mind pedig azon tuli összes nemzetek kiállítására meg nem o datnak, addig a belreformokból csak a siker várható; azért azt tartjuk, hogy mindenkéül szükséges az arra vonatkozó törvényeket revisio alá venni akár felségéd kormány, akár az országgyűlés kezdeményezésével és részükre felségéd szentesítését kikérni.

Ha az államépületnek erős alapja megvettetik, mi örömmel fogunk találkozni a reformok utján felségéd kormányával, azon reformok utján, melyeket kilátásba helyez és melyeket kifejtve és megoldva szabadidevül és önkormányzati szellemben és az előhaladás irányában a nyilvános és polgári élet különböző térein kívánjuk látni, főleg pedig oda fogunk törekedni, hogy a kormányzati szervezet takarékosabb és önkormányzati simplicitása utján a roppant terhek, melyek szakadatlanul a polgárok vállait terhelik, nevezetesen megkönnyíthessék.

Felségéd kegyeskedett a trónbeszéd zársoraiban megemlíteni, hogy biztos kilátás van, miszerint a belreformok létrehozatalára megkivántató béke nem fog megzavarhatni.

Azokban mi aggodalmunkat el nem titkolhatjuk, miszerint magukban a belviszonyokban hosszabb békére nem látunk elég biztosítékot. Magában a bíródalom szervezeti rendszerében és kormányzatában rejteve fekszik a különbözőségek, összeültetőzések csírája.

A bíródalomtól nyugatra és keletre az ügyek úgy fejlődnek, hogy a bíródalom háborúba bonyolíthatják, ha eddigi traditionalis külső politikájához hitn ragaszkodni fog, mely uralomra, nagy irányadó befolyásra Németországban, valamint Törökország fentartására törekedik.

Németország egyesülése felé siet, a keleti népek Törökországban várva várják az első alkalmat, hogy a török járna és erőszak alá felszabaduljanak.

A monarchiának egészséges politikájának megkívánása, hogy sem Németországnak a bíródalom határáig való egyesülésének, sem a keleti népek felszabadításának és a rokon törzsek egyesítésének ne gőrdítessék útjába akadályok, egy szóval hogy mindkét része a be nem avatkozás politikájához ragaszkodjék.

Ha azonban a szellem, mely Felségéd lajtán tuli tartományainak belkormányzatában uralkodik, és amely egyrészt a szlávok feletti uralomra, másrészt Németországgal és a német nemzettel való érintkezésre törekszik, nem nyújt garantíát, hogy a külügyek vezetése, a mely ugyanazon szellemről van áthatva, a bíródalom nyugatán és keletén, szlávokhoz mérve senki sem fogna magát viselni.

Ez tekintettel Németországra, a folytonos, Poroszországgal való diplomatikai cüvődásokban mutatkozik, valamint déli Németországnak az éjszakával való szövetségkötés meghibásításában kifejtett törekvésben és e célból szövetség utáni járásban; keletre nézve pedig Kréta és Görögország iránt mutatott ellenszenves magaviseletben és a minden mértékbe felüli török-barátságban.

A magyar államnak nemcsak fejlődhetési, hanem fenállhatási érdeke is megkívánja, hogy egyrészt Németország egyesülésében ne gátoltassék, másrészt pedig, hogy a keleti népek felszabaduljanak és egyesüljenek, hogy Magyarországról és részről is szabad és alkotmányos államok által legyen környezve, azonban miután a külügyek kormányja oly kezekben van, melyek a magyar törvényhozás ellenőrzete alá nem esnek, úgy alapos az aggodalom, hogy annak tudta és akarata nélkül is könnyen lehet bebonyolítva az ügyek olyatén állásába, a melyből már felségéd iránti lojalitásból sem lenne más kimenetel, mint háborúskodás, akarata és érdeke ellen is.

Ilyen eventualitás ellen a biztosításoknak csak két eszközét látjuk; először abban, hogy a magyar kormány s közvetve a magyar törvényhozás befolyása a külügyekre és a hadakozás eszközeire törvényenl biztosítások, a mi csak arra vonatkozó revisio és az 1867-iki XII. tcz. megváltoztatása által lehetséges; másodszor hogy felségéd többi országának belkormányzati rendszerében az ilyen állapot és befolyás a többi nem nemzetek részére is biztosítások, hogy a német nemzet tulsulya Ausztriában és Németországban ketté vágassék, vagy legalább a többi nemzetekre nézve veszélytelenő té- tessék.

Felségéd elődei akkor voltak a legdicősebbek, midőn fejekték a magyar, horvát és cseh koronával mind a két részen igazgatták a bíródalom, és annak erejét nyugat és kelet elleni védelemre, nem pedig idegen országok foglalására és egyik nép másik feletti uralomnak terjesztésére használták.

Szabad és egyenjogú nemzetek a bíródalomban, szabad Németország nyugaton, felszabadult nemzetek Európa keletén legerősebb pajzsai lesznek felségédnek, azon veszélyek ellen, melyek akár belül, akár nyugatról, akár éjszakról támadnak.

Felségéd urunk! sz. István országai épség nek és teljes állami souverainitásának visszaadása a hármast királyság és Erdély benső önállóságának becsültséggel egyrésztől valóságos alkotmányosság, tisztelve a cseh koronának és királyságnak állami jogait s egyáltalában a szlávok önálló s nemzeti szükségleteik kielégítését, Lajtha másik részéről minden nemzet és nemzetiségek egyenjogúsága a nyilvános életben, Lajtha mindkét oldalán a külügyekbe való be nem avatkozás a nélkül, hogy Németország egyesülése megakadályozva lenne, s keleten a keresztény népek fel nem szabadulnának; ezek a bíródalom, trónnak, az alkotmányos szabadság és a bíródalmi népek és tartományok szellemi és anyagi előhaladásának biztosítékai különböző veszély fenyeget, hogy beállhat még egy harmadik tán még dicősegebb catastropha, de nagyon szomorú catastropha.

Azon reményben, hogy felségéd a korona alkotmányos befolyását minden nemzeteknek kielégítésére, és minden szomszéd, különösen keleti nemzetek rokon szentevének meggyőzésére fogja felhasználni, maradunk bóddól tisztelettel

Császári és királyi felségédnek legáltalásabb szolgálói Magyarországnak országgyűlésséleg egybegyűlt képviselői. Pest, 1869 évi május 13. napján beadja Dr. Miletics Szvetozár, a basahidi kerület képviselője.

Az országsházból.

A képviselőház ülése május 20-án.

Elnök S o m s s i e h Pál, jegyzők: Mibályi Péter, Széll Kálmán, Jámbor Ján.

A kormány részéről jelen voltak: Andrassy Gyula gr., Wenckheim B. b., Eötvös J. b., Bedekovich K., Lónyay M., Mikó I. gr., Horváth B., Gorove István miniszterek.

Napirenden van a bírósági bizottságok jelentése tele és a választófelirat tárgyalása.

Ülés kezdete d. e. 10 órakor.

Felolvastatván az utolsó ülés jegyzőkönyve, megjegyzés nélkül hitelesítettik.

Elnök jelenti, hogy Lónyay Gábor beregh-megyei és Barsay Kálmán hunyadmegyei képviselők benyújtották megbízó leveleiket; jelenti, hogy Bónis Sámuel képviselő kinevezetvén a semmisítő törvényszék tagjává, lekötözték képviselői állásáról.

A tisztelői választókerület új választás eszközlésére fog felszólítani.

Elnök még bejelenti a hajdukertlet folyamodványát, melyben a budai népszínházat orsz. segélyben részesíttetni kéri.

V u k o v l e h Sebő temesvári választók részéről kérényt nyújt be Klapka György képviselő megválasztatása ellen.

E l n ö k: Mivel a IV. bíróló bizottság jelentése értelmében Klapka György véglegesen igazolt képviselő, a folyamodvány a kérvényi bizottsághoz fog utasíttatni.

Almásy Sándor s többen egyéni érdekű kérévényeket nyújtanak be.

Menekvést sehog se lelhet E körök közül, s kegyelmet, Csak ha tölük megraboltan, Gyenge gy a p j á t hagyja ottan, S b ö r é t s talán emellett.

Végre csak kijut belőle — Rongyolódva, — s hántva bőre... Átká száll — nem a viharrá, A mely tüzte ily kinkora, De a hűtle n j ö t v ö r e.

A j a x.

Küzdzeni a ki akar n e m e s ember s n e m b u t a vaddal, Jól meguérze előbb — ellene bir-e velőt?

Mért oda hős kardot, hol háborot tűznek a majmok? Semmi dicőség nincs, hol csakol öbeli pincis!

Megcsal ugyan némely rámajmol emberi képpel, Jóllehet emberi csak ra ta a bőr s a sisak.

Példa im, a mit tesz h ö s s z á j j a l a n y e g l e Ulysses, S bujkál véssz közepett — i s t e n i báta meg.itt.

Hol nemes a lélek: küzd eszme, nem a falat-érdek; Szentet játszik a b o n c z, hol neki zsiros a oncz.

Hol szajkó s papagály cseveg, ott csak lépezet a száj, Nem szükség oda ész, hol maga pinty a zenész.

Szó követ ott dobnak, hol nem telik észszerű mondat, És bálványt az imád, a ki vak Isten iránt.

Ily nyomorult ellen nem küzdhetik emberi szellem, Hát — kettreczbe való, álba fejdeddel — aló!

Gyula.

C i o t t a János interpellatiót intéz a közlekedési miniszterhez a fumei vasút ügyében. A mult törvényhozás elhatározta, hogy Piume kikötője a nagy magyar vasutálózatall összekapcsolassék. Tekintve ez ügy nagy fontosságát, s tekintve, mily régen halasztották a mult politikai rendszerek alatt, — kéri: mily intézkedés tétett a kormány által a fumei, különösen pedig a károlyváros-fumei vasút mielőbbi kitépitése iránt?

Gróf Mikó Imre közl. miniszter kéri irásban kiadati.

M i l e t i c s Szvetozár interpellatiót intéz a miniszterelnökhez a magyar-osztrák kormányok Bosniát illető intenzióiról. Tudomására esett, hogy a közös hadügyminiszter a Bosniával határos tájakon hadi célokra épülett után tudakozódik, kórházakat rendez stb. kéri: van e először tudomása ezen tagadhatlanul háborus előkészületekről? és van-e szám éka az illető felől belyen ez ügyben a béke érdekében felszólalni?

Kiadatik irásban. Napirenden van a bíráló bizottságok jelentése tele.

A z I. bizottság indokolva jelenti, hogy Keglevich B. grófot igazolta.

A IV. bíráló bizottság szintén indokolva jelenti, hogy Dániel Márton, Patrúány Gergely és Klapka György képviselőket véglegesen igazolta.

T i s z a Kálmán hivatkozással a házszabályok 76. és 77. §-ra kívánja, hogy azon képviselőkre nézve, kiknek megválasztása óta még nem telt le 30 nap, fentarassék a 30 napi határidő, mert különben sérte lenne a választóknak az 1848 ki választási törvényben biztosított joga. Kérévny csak azok ellen ne adathatik be, kik a megalkuláskor már igazolva vannak. Az országgyűlés folyama alatt történő választások ellen kérévny a választás napjától számítandó 30 nap alatt beadathatik.

T i s z a ellen beszél K e m é n y Gábor, G a j z a g Ó Salaman, mellette Dietrich Ignác, b. S i m o n y Lajos, Madarász.

D e á k Ferencz. Ugy látja, hogy a szlávok mind ugyanazon értelemben vannak, mint ő, hogy t. i. a bíróságot itéletén változtatni nem lehet. Kérdés támadt, miként értelmezendő a házszabályok egy pontja. Az e fölötti vitakozás nem tartozik a kitévő tárgyak sorába. Ha meg akarjuk változtatni a házszabályt, indítványt kell tenni; de most, midőn nem ez van kitéve, és a bíróság itéletén változtatni nem lehet, nem tartja helyén a vitakozást, hanem napirendre térést indítványoz.

S i m o n y i Ernő: Azt hiszi, hogy a ház nem supervideálhatja ugyan a bíróság itéletét, de felgyelhet arra, hogy a bíráló bizottságok a törvények szerint jártak-e el. Nem látja azt, mit kívánunk azok el é r n i, kik az ilyen módon történt választást rá akarják tukmálni a házra. (Nagy zaj. Utasítassék rendre!)

E l n ö k: Kérem a képviselő urat, legyen szives szavaikt úgy megválasztani, hogy engem ne hozzon azon kellemetlen helyzetbe, hogy erre figyelmeztetni kényteleníttessék.

S i m o n y i Ernő: Sajnálja, hogy oly szót használt, mely a házat megsértette. Kéri, hogy tudják be annak, hogy sokáig nem volt a magyar nyelv használatában. — Visszatérve a tárgyhoz, kéri: értesítve voltak-e a meghatározottak a kérévny tárgyalása napjáról, hogy a netaláni hiányokat pótolhatták volna. — Ha e nélkül történt a tárgyalás, akkor nem történt a szabályok értelmében s így semmis.

T i s z a K. mellett szóltak még Zámory Kár. és Csiky Sándor. Ez utóbbi több ízben felbeszakította a beszédei alkalmával támadni szokott derültésig, a mi őt azon rendretesítő megjegyzésre ragadja, hogy azért nevetnek, mert nem tudják megdönteni érveit s így nevetéssel igyekszik palástolni gyengeségüket. Szól még Szalay Sándor Tisza mellett és Rudnay István a bizottság eljárása mellett.

Több szónok nem levén feljegyezve szólásra.

E l n ö k a házszabályok értelmében először a napirendterést javaslo indítványra teszi fel a kérdést.

A ház nagy többsége elfogadja a napi rendretést.

N é m e t h Albert szólni kíván; de miután az elnök észreveszi, hogy más tárgyról akar szólni, mint a mi napirenden van, felkéri a képviselőt, hogy később szóljon.

Olvasatik a VII. bíráló bizottság jelentése, mely szerint Wodianer Bélát, Érkövy Adólfót Oláh Miklóst, Török Sándort (sopronyi) és S. Ögényi Lászlót igazolta.

Olvasatik a VIII. bíró bizottság jelentése, melyben értesíti a házat, hogy Wodianer Albert bárót, Justh Kálmánt és Szeniczey Odónt véglegesen igazolta.

W e n c k h e i m Béla báró belügyminiszter ezután Pauliny Tóth Vilmosnak a török-szentmártoni matica tervére vonatkozó interpellációjára a következőket válaszolja: Még január hóban arról értesült a belügyi miniszterium a trócmegyei főispántól, hogy a központi szolgabíró jelentette, — miszerint a közbiztonság Turóc-Szt. Mártonban oly gyenge laban áll, hogy egyes egyének fenyegetéseknél és még rosszabb eshetőségeknek is ki vannak téve, és a nemzetiségi izgatások oly veszélyes mérvet vettek föl, hogy a szolgabíró, rendelkezésére álló karhatalom nem leendő elégséges a rend fenntartására. Ezért a megyei alispáni hivatal katonaság beszállásolását kérte, mit a belügyminiszterium ki is eszközölt. Az említett zavargások megszüntek ugyan, de a szolgabírói hivatal az izgatásokkal szemben még mindig szükségesnek tartja a katonaság beszállásolását. Mint hogy pedig az egyenkinti beszállásolás igen sok hátránnyal jár, a megyei batóság arról gondoskodott, hogy a katonák tömegesen beszállásoltatbassanak. Erre egyedüli alkalmas helyiség a matica terme volt, mely egybíratt nem is a maticz, hanem a török-szt. mártoni városházának kiegészítő része és a maticzának csak időnkint gyűlések tartására engedtetett át. Hogy e

terem csakugyan közhelyiség és nem a maticza kizárlagos tulajdona, mutatja az is, hogy a város minden tanácskozását, abban tartja, a termet mulatságok, szini előadások rendezésére is fel szokta használni stb. A közhelyiség kizárását, mivel ez volt az egyetlen alkalmas hely, e közhelyiségbe szállította be a katonaságot. E kérdés fölmerült az utóbbi időben a megyei gyűlésen, s ez szintén közhelyiségnek ismerte el e termet. Hogy pedig a katonaság még most is be van szállásolva, erre nézve megfelel azon körülmény, hogy a katonaság nemcsak a választások alkalmából rendeltetett oda.

Pauliny Tóth Vilmos: Örömmel fogadja ugyan a miniszter válaszáit, de kénytelen kinyilatkoztatni, hogy az adatok, melyek alapján a miniszter az interpellációra válaszolt, nem alapszanak valóságon. Szóló megígéri, hogy 8 nap alatt be fogja ezen állítást okmányokkal bizonyítani. Allítja, hogy a kérdéses terem csakugyan a maticz, mert midőn a község új városházat építtetett, a maticza előléke szerveződést kötött a községgel és e szerveződésben kikötötte, hogy az építendő új terem át fog engedtetni a maticza céljaira, mely ezért a községnek egyszer mindenkorra 3000 forintot le is fizetett. Valótlan az, hogy a megyei batóság e szerveződésről nem tudna semmit, mert maga szóló bemutatva e szerveződést az alispánnak és mégsem történt semmi. A mi a miniszter által említett nemzetiségi vizsgálódásokat illeti, szóló azt mondja, hisz mindig voltak nemzetiségek és mégis megírték egymás mellett; ezen ugyanevett nemzetiségi vizsgálódások nem voltak egyebek, mint választási mozgalmak és a mit egyik párt vétett, azt a másik sem nézte féltlen. Az egyik zászlót tépett le, a másik agyonvert párt embert, a mint már ez történni szokott.

N é m e t h Albert interpellációhalmazt intéz az az összes miniszteriumhoz és annak egyes tagjaihoz. Heves vármegye, a híres hevesi batározat, a királyi bizos és egyes tisztviselők önkénykedését illetőleg. Az érdekes interpellatiót legközelebb utánpótljuk.

A z interpelláció ki fog adati az összes miniszteriumnak.

Következik a választófelirati ja aslatoknak tárgyalása.

M i h á l y i Péter jelenti, — hogy a Tisza Kálmán által benyújtott javaslatot azóta több képviselő is aláírta.

G b y e c z Kálmán szükségesnek tartja kijelenteni, hogy ez a házszabályok iránti tekintéltörtévet, melyekben rendeltek, hogy az ellenindítvány beadája csak akkor szólhat fel másodszor is, ha legalább 4-en aláírták az indítványt.

A szónokok bevezéven beszédüket, a felirati vita folytatása a többség kívánságára holnapra halasztatik, s a ház d. u. 1 1/2 órakor zárt tanácskozmanyavá alakult át.

LEVELEZÉS.

Nagyvárad, máj. 18.

A z autonomia ügye, melyért jelesbjeük már oly sokat fáradoztak, melynek megközelítésére annyi hite — és szabadság szeretet szellemétől lelkesült egyházi és világi bátran egyengeti az utat, még csak most kezd selesebb körben terjedni. — A jó eszűnek oly lassan érnek.

Hál: az erősen nyilatkozó korszellemnek, mi elől a legelfogultabb kedélyek sem zárhatják el magokat, hála az Autonomia áldásos működésének, egy szób, boldogabb jövő utáni vágy — miért jobbjaink ft. szerk. arral oly bátran és annyi kitartással törnek előre — most már általánosság kezd válni.

E szellem most már átlení a kath. társadalom minden részét.

Örömmel üdvözli az új korszak bajnalát mindenki, a kinek lelke még tisztá, s rivét a nagy vágyás gonosz szelleme már rég meg nem rotontta.

Az azonban az eseményeket higgadtan szemlélő, kénytelen bevallani, hogy még nehéz küzdelemben fog kerülni, míg nem sikerül egyrészt az ellőletet a kotta falakat lerontani, másrészt a tul feléneket, önzőket és más meggyőződésben levőket az autonomia célszerűségéről, szándékunk szentségéről meggyőzni. Mert a dolog természetében fekszik, hogy vannak számosságok, kik ismerik az annyi századokra áttaposott ösvényt, az új, tehát bizonytalan tőrré csak féltéken, az egyház jövőj iránt szorongatott kebellet lép: ek, de nem is azok ellen, akik leend a küzdeles, kik tiszte meggyőződéssel barozolnak elveik mellett.

A meggyőződés mindenkor tiszteletet érdemel; — hanem nehéz leend a küzdelem azon bérencz had ellen, mely sehol sem hiányzik, hol a nagyok győngéit saját előnyére kizsákmányolhatja.

Tudom, hatalmas tényezők vannak ott a tulparton, kik az a n o m i a t ó d á g szeretének módosítani, hogy mindenkinek elesek töle a kedve.

Az azonban gondoljunk meg, hogy az autonomia csak akkor lehet üdvös a magyar kath. egyházra, ha az érdeklődés iránta általános; és ez csak akkor történhetik, ha az érdekek egyházi ik és világiak között ugyanazok, vagy is, ha autonómiank oly széles alapokra fektettük, mint ez csak lehetséges anélkül, hogy a dogmákban és az egyház isteni szervezetébe legkevesebb is tüközök.

A ki az autonomia szükségéről és kellő korlátairól helyes fogalommal bír, az bizony soha sem fogja kérdeni, kicsoda? mily állásu az ott a másik nézet mellett. Ö kifogja mondani nézetét.

Dvös csel mellett bukni sem szégyen! Más részről fenyegetéssel alkotmányos országokban ceít é r n i lehetetlen. Oly axiómák, miknek igazságát bizonyítgatni felesleges.

Csak nézzünk szét a hazában és tekintsünk egy kicsit vissza a multba.

Örömmel üdvözöltük a herczeg primás megnyug-

AZ „AUTONOMIA“ TÁRCZÁJA.

A báráný és a tüske.

(Olaszból.)

A villámra menny dőrej kél, Hull a zápor, tombol a szél, Melynek rémítő zugásán — Életét veszélybe látván — Minden ember s állat is fél.

Egy eltévedett báránýka, A seregétl messze válna Erdő közt szaladva béget, Fél az ártatlan kis élet, S néz, ha menhelyet találna.

„Jer báránýka, jer keblemre, Szól a tüske bizelegve — A vihartól én megvédek, S körmetől a durva szélnek Biztosan lehetsz ölembé.“

Be is megy a jó kis állat, Szép szónak ellen nem állhat; De gyapjas meleg rubáját Összetépk, szétzilálják A kegyetlen úju ágak!

Vége lesz a zútravarnak, Mert ősrékre az se tarthat, Menne a báráný, de érzi, Hogy a tüske szurja, vérzi, S vonja, mint prédát a varjak.

ató beszédet, tott értelmezéti A küldött... melyek lelkeük kényes volta id en más haland érdekekkel; ak őssinteséggel, ha getlenítjük. Nám nem fejlődtek, h litemi azon jeles bolyalma öszpö hogy egy lap á közönségnél me Kötöztesz ved. — De e nél nagyobb nevek, — mi G y ö r g y, H n i s z l ó, G y Á g o s t o n; Mind próbált je tsársaik szerető kik elég erővel nyöknek érdve dalomban azot mely a balsza önmagának köz szolván, bivat Szükséges megtartandó o sok legjelesebb ott konservatív Legsajna re ég, és még s zásra, mi anna mint egyházi mia részletes kednek

G y ö m ö r értesítést vesz Ft. szerk megyében az a niában követke G y a p a l i n t, g r Z i e b Póttogó Mihály.

A roszny 6 Nagyméltósá nek a rosznyó léptetése s a p ségi iskolai t 1869-dik évi gyés püspök un kezlet

IV. A tör tantárgyakra a a tanárakra v n. m. elnök ur nösen az iskola az egyházmeg zás figyelemét

Határozás tásnak adottt iskolákban ós lehetőségek, u használtassak kák kivételével egyelőre ezen oda kell törek lehetőleg meg irányyn és ez hatásu kezirat nak — e tárgy sanak. Az orsz landó egyforma kenti kiállítás országos kath. réhez tartozva jegyzéke be két gyakra nézve eddig hiányos jelestül pedig szabályok sze elemzése mel nem magyar a a magyar nye lőnben a ma vábbá a köz ismerete szint tartások mag törvény által abban állapot a katonai gy törvény, ezen képteleen volna szabadságok által, — de e kor olykor — isteni tisztelet korukhoz mért gyakoroltassat eszközök a kó galmi időre me bázmegyei isk lábai járás kev

nem a maticza kizárólagos, hanem minden területen, mint minden területen. A kizárólagos területi kizárólagos, mint minden területen. A kizárólagos területi kizárólagos, mint minden területen.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

Jegyzőkönyve.

(Folytatás.)

IV. A törvény azon szakaszainak, melyek a köteles tantárgyakra — szorgalmi és szűnőidőre, nem különben a tanórákra vonatkoznak — felolvasása alkalmából, a n. m. elnök ur azon egyformáság biányára, mely különösen az iskolai könyveket és a tanórákat illetően — az egyházmegyei iskolákban észleltetvő — a tanácskozás figyelmét felhívja.

Határozatot: e tekintetben azon általános óhajtatásnak adatott kifejezés, hogy az ország egyházmegyei iskolákban öszbargzás és egyöntetűség tekintetéből — a lehetőségig, ugyanazon egy szerzőtől kelt tankönyvek használattassanak; minthogy azonban a kátek és biblikák kivételével, czélzett tankönyvek hiányában, most egyelőre ezen óhajtatást teljesíteni nem lehetne, legalább oda kell törekedni, hogy a tankönyvek azon sokféleltsége lehetőleg megszüntetessék, jelesül pedig az alig helyes irányú és czélzett szerkezetű szűnőidő csak kárkéony hatánu kéziratok, melyek néhány iskolában használtak — a tárgy nyomtatott iskolakönyvekkel pótlattassanak. Az ország összes kath. elemi iskoláiban használandó egyforma tankönyvek meghatározása, s ezek kikénti kiállítás iránti intézkedés, az életbe léptetendő országos kath. autonomikus tanácskozmányok hatásköréhez tartozván; minek is indítványozása — most előtérjegyekbe vétetik. A törvény által megszabott tantárgyakra nézve határozatik, hogy ezek a mennyiben eddig hiányoznának — minden esetre hozassanak be; jelesül pedig a nyelvten az olvasókönyvben foglalt rövid szabályok szerint, — az eddigi módon, a beszédrevid elemzése mellett — adassék elő; azon felül pedig a nem magyar ajku iskolákban a gyermekek — lehetőleg a magyar nyelvten is oktattassanak; ugy nem különben a magyar osztrák birodalom alapelveinek, továbbá a köz- és polgári jogok és kötelesekéi rövíl ismerete szinte előadandó; továbbá az egyházi szertások magyarázata is szükségesnek ismeretik. A törvény által előírt testgyakorlatra a tanácskozmány abban állapotván meg, hogy mintán e t ugy is főleg a katonai gyakorlatra való tekintettel rendeli meg a törvény, ezen testgyakorlat, a mennyiben a tanító erre képtelen volna, egy jó erkölcsi magaviseletű községbeli szabadságos katona által eszközöltessék ugy, hogy ez által, — de mindig a tanító felügyelete mellett — olykor olykor — szűnőidőben, vagy a vasárnapi délutáni isteni tisztelet után — az iskolás gyermekek, gyenge korukhoz mért gyermeki játékok gyanánt — katonailag gyakoroltassanak, az ehz szükséges testgyakorlati eszközök a község által kiállítandó lévén. Végül a szorgalmi időre megjegyeztetvén, mikép e tekintetben egyházmegyei iskoláink általában megfelelnek; az iskolábeli járás kevés kivétellel — 8 sőt 9 hónapig tartván;

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

(Vége köv.)

Külföldi események.

— Azon 20 napi időszak, mely alatt Franciaországban a választások alkalmából rendkívüli gyűlékezési szabadság uralkodik, f. hó 17-én telt le; ezentel ismét a rendes gyűlékezési jog az, hogy egy augyailag megszorított, alakilag kiterjesztett gyűlékezési jog lép érvénybe, a mennyiben kizárja a politikai discussiót. Ez valóban igen ügyesen kigondolt törvényes határozat, melyet a kormány saját javára tetzése szerint értelmezhet. A császári kormány nem is mulasztá el híveit a fennálló törvények előnyös voltára figyelmeztetni, mint ez a belügyminister f. hó 15-ről kelt köriratából kiderül, melyben lényegileg ez mondatik:

„Alapos okom van binni, miszerint több megyében a szavazást megelőző 5 napon nyilvános gyűlékezések rendezését tervezik, melyek szinleg ipar, kereskedelmi, tudományos vagy irodalmi kérdésekkel foglalkoznának, tetteleg azonban választó gyűlések volnaok, melyek ezélja a választási harcot más alakban folytatják s a törvény illető határozatát kijáztassák. Több nagyobb városban ezen szándék már nyíltan kimondatott s névszerint a párisi gyűlékezésekben több erre vonatkozó indítvány tétetett. Ugy a közrend, mint a törvény iránti tisztelet fenntartása végett szükségesnek tartom önt azon rendszabályokra figyelmeztetni, melyekkel élni ily körülmények közt feljogosítva van.

— Az 1868. jun. 6-i törvény felhatalmazza a párisi rendőrfőnököt, valamint a megye főnökkeit minden olyan gyűlékezések elnapolására, melyek zéttetik szinre a rendet és közbiztonságot veszélyeztetnének.

— Itélje meg, valjon megyéjében különös körülmények szükségessé teszik-e ezen elnapolást, de ne tesse soha szem elől, hogy e rendszabályt a jelen viszonyok közt igen plausibilis indokok igazolják; főczélja; a törvény iránti tiszteletet a választógyűlésekben biztosítani; nem górdit komoly akadályt ly gyűlések megtartása elé, melyek tetteleg más tárgyakkal foglaloznak, mert az elnapolt gyűlés pár nappal esőbb telje szabadságban megtartathatik. — Azon esetre, ha indítatva érezné magát a gyűlékezések elnapolását kimondani, czélsszerű leend e rendszabályt a szavazási napokra is kiterjesztelni, és a gyűlést május 25-énél késsőbbre halasztani. Fogadjon stb.

Ezen körirat teljesén megfelel a valódi tény állásnak. A megyei főnökök felhatalmaztatnak az ellenzék által rendezett gyűlésekkel a választások megelőző 5 nap alatt alkalmatlanokat elnapolni, a saját érdektükben rendezett népgyűlésekkel ellenben megengedni, más szavakkal: miatt az ellenzéknek az első husz

UJDONSÁGOK.

— **Ö felsége** megbízásából b. Berchtoldsheim örügy Z á g r á b a utazott, H u l i k biabonk temetésére. A bold. bibonk temetése tegnap 20 kán ment végbe, melyen R a u s c h e r becsi bib. érsek és Schwarzenberg pragai bib. érsek is jelen voltak.

— **Deák F. és József főb.** felöl írja a „P. U.” hogy a főherceg 48 óta, mikor még gyermek volt, csak a napokban talákozott Deákkal a nádor-utczán sétálva, s mindjárt odament, kezét nyújtott és örömet fejezte ki, hogy jó szinben látja. Deák nem tudta mivel beszélni; az rt csak általánosságban kérdezte: „Hát kedves most itt van?” — „Igen” felelé a főherceg — „főlesztem honvédek.” — „No, az derék dolog; Isten áldja meg! Ezzel elváltak. A herceg mindjárt elbásmelte találkozását gróf Andrásnyak, — és hogy nem ismert rá az „öreg ur.” — Gróf Andrásny nemokára mondja Deáknak: „Ekkor ekkor sétáltál e a Nádor-utczán.” — „Igen.” — „Megszóllított egy katonatiszt.” — „Igen.” — „Nem ismerted?” — „Nem.” — „De én tudom, ki volt.” — „Jó.” — Minthogy kíváncsiságot nem kelthetett, maga állt elő a gróf, hogy oly könnyűszerrel bánt el a főherceggel, és nemokára tiszteletlátogatást tett. Természetes, hogy kitűnő szíveséggel fogadtattott s ha mentegedőzni akart, a beszéd ügyébre fordított. Másnap József főherceg visszaadta a látogatást egész váratlanul az „Angol királynő.” — ben.

— **A közlekedési** ministerium, mely előbb a lánchid mellett Kluseman félét házat akarta megvenni, most bir szinre külön palotát tervez Budán emelni a Duna partján, — a telek iránt már alkuban van a várossal.

— **Fővárosunk** szépítése érdekében nagybbszerű kisajátításokra lévén szükség, a városi közgyűlés elba-

székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására, majd a székület a felirati vita felolvasására.

Magóry Endre.

Pesti ár- és értéktábla május 20-án

Table with multiple columns listing various goods (e.g., flour, oil, sugar) and their prices in different units (per bushel, per 100 lbs, etc.).

HIRDETÉSEK.

Egészségtelen foghús, ingó fogak.

Igen tisztelt orvos! Huzamosabb idő óta szenvedek a beteg fogaim és ingó fogak okozta fájdalmakban; ez ellen a: Bécsben, dr. Popp G. által készített ANATHERIN-SZÁJVIZET használok, mely által e bajom elenyészett, azért e szert mindenkinek ajánlhatom.

EROSITÓ-ITAL advertisement. Includes text: 'Ertesítés. Alulírt tisztelettel adom tudtára a n. érdemi közönségnek, miszerint a mélt. Gombos Bertalan új által feltalált...' and a list of names.

KOHN IGNÁCZ-nak már évek óta a legnagyobb elismerésben részesült óragyári raktára. Advertisement for a watchmaker's shop in Pest, listing various watch models and prices.

A fogak tisztasága és épentartása végett Orvosi figyelmeztetés! Advertisement for dental services by Dr. Popp Anatherin-Szajvizéről, mentioning a clinic in Buda.

Misemondó ruhák advertisement. Features an illustration of a decorative coat and lists various types of clothing (pluvialék, matikák, rochetek, etc.) available at the Oberbauer Alajos store.

Vertical text on the far right edge of the page, including the word 'Beigatata' and other fragments of text.